

"לבניינה של תורה" – חלק שסח

שיחה שנכסרה בבית המדרש על ידי מו"ר ראש הישיבה, הרב ברוך ויזר שליט"א

"גְּבֻלַּת שִׁמְתָּה"

שיחה בעת מגיפת הקורונה (ח) – לקראת זמן מתן תורתנו

"היו נכנים לשלשת ימים"

הימים הללו שאנו מצויים בהם הינם ימים מיוחדים. בבית המדרש הזה למדנו ולומדים שהאורות של מעמד הר סיני ממשיכים להאיר בכל שנה ושנה, בכל חג וחג ממשיכים ומאירים האורות המיוחדים לו¹. לכן, גם בשנה זו החל מיום ראשון – יומו הראשון של חודש סיוון, עליו נאמר: "ביום הזה באו מדבר סיני" – הגענו להר סיני ואנו כעומדים למרגלותיו³.

אתמול היה 'יום המיוחס', בו קיבלנו את ייחוסנו כבני מלכים ואת ייעודנו: "ואתם תהיו לי ממלכת פְּהִינִים וְגוֹי קְדוֹשׁ"⁴. משמעות הדבר היא גדולה מאוד. מעובדת היותנו בני מלכים, "ממלכת כוהנים", נובעים שני דברים, המשליכים גם אל חיינו בכל יום ויום: האחד, שיש לנו שליחות בעולם ועלינו לחיות חיים של שליחות; והשני, שעלינו לחוש שהתכנים הפסולים שהעולם עוסק בהם כל כך הרבה כלל אינם מתאימים לרמתנו. מעבר לכך שמדובר בדברים שליליים מצד עצמם, עלינו גם לזכור שתכנים אלו כלל אינם מתאימים לרמתם האיכותית של חיינו. אנו נושאים את כתר הסגולה, כתר התורה, ולכן הדברים הללו כלל

¹ עיין דרך ה', חלק ד, פרק ז, אות ו: "שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא, יאיר עלינו אור מעין האור הראשון, ותחודש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו".

² שמות, פרק יט, פסוק א

³ עיין שבת, דף פו, עמוד ב: 'רבי יוסי סבר: בחד בשבא איקבע ירחא, ובחד בשבא לא אמר להו ולא מידי - משום חולשא דאורחא. בתרי בשבא אמר להו: 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים', בתלתא אמר להו מצות הגבלה, בארבעה עבוד פרישה".

⁴ שם, פסוק ו

אינם שייכים אלינו בעצם המהות⁵. אם לעיתים קרה שנשלנו בהם, הרי שנתקן זאת כתקלה מקומית שאינה נוגעת למהותנו ולעצמיותנו⁶.

היום הזה, היום השלישי לחודש סיוון, הוא יום מיוחד מאוד – הוא היום הראשון משלושת ימי הגבלה. ביום הזה נאמר למשה רבנו⁷: "הגבל את הָהָר וְקַדְשֵׁתוֹ" ונמסר לעם ישראל האופן המיוחד בו יש לנהוג ביחס למקום הזה. מחר עם ישראל יתחיל לנהוג בפרישות כהכנה למתן התורה. מצוות ההגבלה מבטאת את היחס אל המקום שבו תינתן תורה במשך פרק זמן זה, אל המקום בו בחר הקב"ה להשרות את שכינתו. אירוע זה הוא חד פעמי ולאחר סיומו של מעמד מתן תורה לא תישאר קדושה בהר, כנאמר⁸: "במשך היכל המה יעלו בהר". לעומתו, הימים הללו נותרו עימנו לעד כ'שלושת ימי ההגבלה' וכימים של הכנה למתן תורה⁹.

⁵ עיין בהקדמת סידור עמודי שמים ליעב"ץ: "יש גאווה אחרת רוחנית טובה מאוד... שנדע ונכיר ערך צורת הנפש הקדושה שהיא עצמותנו האמיתי, היותה חלק אלוק ממעל כנודע, ולא נשעבדנה לפחות וגרוע, שהוא החומר הגס... וכל מה שהאדם נלכד במצודת יצר הרע בא לו מחמת ששוכח יחוסו הנורא והנפלא כי בן מלך הוא... וכי אין לנו להתגאות בזאת גאווה גדולה ונפלאה שאין לה למעלה הימנה בערכנו?... שאם ישים זאת נגד עיניו תמיד ינצל מכל רע... ולא יכניע היקר לזולל".

⁶ עיין נצח ישראל, פרק יא

⁷ שם, פסוק כב

⁸ שם, פסוק יג

⁹ עיין שפת אמת, שבועות, שנת תרמ"ג, ד"ה בפסוק וקדשתם: "מסתמא יורד קדושה משמים לבני ישראל בכל שנה ושנה. כמ"ש בשבועות: 'זמן מתן תורתנו', כן הכנה קודם החג מתקיים בכל שנה... כי באמת פנימית בני ישראל מוכנים בכל עת לקבלת התורה רק מה שמתלכלכין בחטא וגשמייות הגוף... ובימים אלו

”נְכוּן לְבוֹ בְּטַח בְּהִ”

”וְהַגְבַּלְתָּ אֶת הָעַם”

יחד עם זאת, ברצוני להוסיף נקודה שלא נאמרה כאן ואני סבור שיש להעמיק בה היום. ספר ”מסילת ישרים” הוא מורה דרכנו¹⁴. בין יתר המידות עוסק ה”מסילת ישרים” גם במידת הזריזות. הרמח”ל מבחין בין מצבים בהם נדרשת חובת הזהירות וההקפדה, אותה אנו מדגישים כל העת, לבין מצבים בהם קיים ”רוב הפחד”, עליהם קראו חכמים¹⁵ את הפסוק¹⁶: ”פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים”. הזהירות היתירה הנדרשת – עליה נאמר¹⁷: ”אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד” – היא דווקא לגבי הזהירות שלא להיכשל בדברי תורה¹⁸, אך לא בנוגע לחיי הגוף. דברי ה”מסילת ישרים” נוגעים מאוד גם אלינו¹⁹: ”ויהיה נכון לכו בטהרה, ולא יירא מתולדות הזמן ופגעיו. שמא תאמר הרי מצינו שחייבו חכמים בכל מקום שישמור האדם את עצמו שמירה מעולה ולא ישים עצמו בסכנה אפילו הוא צדיק ובעל מעשים”, כפי שהדגשנו בתחילת ימי הקורונה, ”ואמרו²⁰: ”הכל בידי שמים חוץ מצינים פחים” – היינו שאם אדם אינו שומר על עצמו מדברים אלו הרי שהוא אינו נתון תחת ההשגחה והוא עלול להיות ניזוק, ”ומקרא כתיב²¹: ”וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם”. אם כן, ישנו חיוב להיזהר ולהישמר!

אולם, מהו הגבול לכך? האם על האדם להישאר ספון בביתו עד לחלוף המגיפה? מי יודע כמה זמן יארך הדבר! לשם כך סלל בפנינו הרמח”ל את מסילת הישרים, וכך הוא כתב: ”דע כי יש יראה ויש יראה: יש יראה ראויה ויש יראה שוטה, יש בטחון ויש הוללות... ומי שירצה שלא ינהג עצמו בדרך החכמה ויפקיר עצמו לסכנות, הנה אין זה בטחון, אלא הוללות.

אנו מצויים בתקופה מיוחדת, בה נוהגת מערכת של כללים והגבלות, בבחינת ”הגבל את הָהָר”. ניתן להתבונן שמבחינה מסוימת דבר זה הוא לטובתנו. הלוא נודה על האמת שבדורנו קשה לנו, כבר מגיל צעיר, לקבל משמעת וכללים. תחת צילה של מגפת הקורונה הקב”ה מחנך אותנו לדברים רבים, וגם לכך שנפנים שישנם כללים מחייבים המחויבים גם מצד ההבנה האנושית. הרי העולם זקוק לכללים – האדם זקוק ל”הגבל את ההר”, האדם זקוק לכללים שיגבילו אותו וינחו אותו מהם ’גבולות הגזרה’ שלו. אדם זקוק לזאת כדי לשמור על עצמו ועל החברה בה חי. ניתן לראות כדוגמא לכך את חוקי הנהיגה, שוודאי שאף הם לטובתנו.

לכן אחד מרווחי המשנה של תקופת הקורונה הוא ההרגל שקנינו ללכת עם מסכה כשצריך וכדומה, אף מבלי שיעירו לנו על כך. בתקופה זו נדרש מאיתנו להיות אנשים גדולים, היודעים לקחת אחריות על עצמם ועל הסביבה אותם הם פוגשים. זהו חינוך מצוין להפנמת העיקרון שככלל הגבלות הן לטובתנו, בדומה לנאמר היום לעם ישראל¹⁰: ”וְהַגְבַּלְתָּ אֶת הָעַם סָבִיב לְאֹמֶר הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע בְּקִצְחוֹ כֹּל הַנֶּגַע בְּהָר מוֹת יוֹמֵת”, הגבלה זו היא לטובתכם¹¹, כפי שהוזהרו בני קהת שלא לגעת בכלי הקודש לטובתם¹²: ”וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ בְּגִשְׁתֶּם אֶת קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים”. התורה מחנכת אותנו לכך שעל החברה ועל האדם להציב לעצמם כללים וגדרים שעל ידם יוכלו לחיות בצורה נכונה שתאפשר חיים חברתיים תקינים¹³.

¹⁴ עיין לקט עץ חיים (בסוף נפש החיים, מהדורת רובין), אות קנב: ”הג”ר יוסף זונדל מסלנט זי”ע שאל את הגר”ח בהיפרדו ממנו איזה ספר מוסר טוב לעסוק והשיב לו בזה”ל: ”כל ספרי מוסר טוב ללמוד, אך ספר מסילת ישרים יהי מנהלך”.

¹⁵ ברכות, דף ס, עמוד א

¹⁶ ישעיה, פרק לג, פסוק יד

¹⁷ משלי, פרק כה, פסוק יד

¹⁸ רש”י, שם: ”שמא תשתכח ממנו, שמתוך כך הוא מחזיר לשנותם תמיד”.

¹⁹ פרק ט

²⁰ כתובות, דף ל, עמוד א

²¹ דברים, פרק ד, פסוק טו

יורד טהרה וקדושה משמים... וע”י שבמתן תורה יורד נשמה וחיות חדש לאיש ישראל צריכין מקודם לכבס ולטהר הגוף”.

¹⁰ שם, פסוק יב

¹¹ עיין ספורנו, שם: ”כל הנוגע בהר מות יומת - פן יהרסו אל ה’ לראות ונפל ממנו רב ויערבבו שמחת האל בטמאם את המקום בפגריהם, ובהטילם אבל על קרוביהם, ולא תשרה שכונה עליהם”.

¹² במדבר, פרק ד, פסוק יט

¹³ עיין ספר הכוזרי, מאמר ב, אות מח: ”החוקים השכליים, והם הקדמות והצעות לתורה האלוקית, קודמות לה בטבע ובזמן, אי אפשר בלעדיהם בהנהגת איזון קהלה שתהיה מבני אדם, עד שקהל הלסטים אי אפשר שלא יקבלו הצדק ביניהם, ואם לא - לא היתה מתמדת חברתם”.

להיזהר מלהיכנס להיסטריה מוגזמת. כמובן שתמיד תיתכנה גם טעויות, אולם אם האדם שומר על עצמו כיאות ונוהג כראוי הרי שעליו גם לבטוח בה' המכוון את הכל.

"וְהִזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

לפיכך ברצוני לחזור על הכללים הנכונים להיום. ייתכן שכבר מחר הם ישתנו, אולי בזכות החסד האלוקי הדברים כבר ילכו וישתחררו עוד יותר. הדברים נאמרים גם לאור שיחה עם מנכ"ל 'איגוד ישיבות ההסדר', שהשתתף עימנו בעצרת ליל יום ירושלים.

אני סבור שהימצאותנו בקפסולות היא מתנה אלוקית המאפשרת לנו הזדמנות לגיבוש בין התלמידים. כך עתיד המצב להימשך עד שהקדוש ברוך הוא יאמר לצרותינו "די" ויאפשר לנו לצאת מהקפסולות, בבחינת "צא מן התּבֵּה"²⁴, ו"גזירה עבידא דבטלא"²⁵. כל עוד הדבר עדיין נמשך כך אין מקום למעבר בין הקפסולות. זהו הדבר החשוב ביותר.

יחד עם זאת ניתן לבקש אישור מראש הישיבה או מהרב טוביה שליט"א, שהוא אחראי הקורונה בישיבה. אנו עובדים לפי הכללים ויודעים להנחות בהתאם לכללים באיזון מציאות ניתן להקל ולשחרר. מה עוד שפעמים רבות אנו נוקטים מרחב ביטחון, כפי שבצבא קובעים גבולות גזרה רחבים יותר, וממילא יש לנו את היכולת לתמרן ולשחרר.

לדוגמא: נשאלתי בנוגע למעבר ר"מים בין הקפסולות במקרה הצורך. בשבת וגם היום חל יום השנה של בני משפחתי הי"ד שנספו באושוויץ יחד עם יהודי הונגריה. למרות זאת החלטתי לוותר על המצווה הגדולה של עלייה לתורה לעילוי נשמתם, מפני ששקלתי בדעתי שהדבר אינו מחייב את כניסתי לקפסולה הסגורה, כפי שאמר ה'מסילת ישרים' שיש לשקול את הדברים בשכל הישר. מאידך גיסא, כאשר יש צורך להגיד שיעור אנו פועלים תחת הכוונתו של הרב טוביה המורה מי יכול להיכנס ולהיכן, תוך דיווח ורישום. עלינו

והנה הוא חוטא במה שהוא נגד רצון הבורא יתברך שמו, שרוצה שישמור האדם את עצמו". מוסיף הרמח"ל ואומר שאם אדם אינו שומר על נפשו הוא חוטא, וזה גופו הדבר המחייבו מיתה²². מו"ר הרב כץ שליט"א נתן פעם דוגמא לדבר שאם אדם נשכב על פסי הרכבת ומת מדריסת הרכבת, הגורם לכך הוא התחייבותו במיתה מפני שלא שמר על עצמו והתאבד.

אולם, אומר ה'מסילת ישרים' שישנה גם "יראה שוטה": "שיהיה האדם רוצה להוסיף שמירות על שמירות ויראה על יראה, ועושה משמרת למשמרתו באופן שיגיע מזה ביטול לתורה ולעבודה".

שיקול הדעת במקרה שכזה מסובך ביותר. כיצד ניתן לדעת האם על האדם להתפלל במניין או בביתו? מורה ה'מסילת ישרים' ש"הכלל להבחין בין שתי היראות" – היינו בין היראה הנכונה ליראה השוטה – "הוא מה שחילקו חכמים ז"ל באמרם²³: 'היכא דשכיח היזיקא שאני', במקום ששכיח היזק יש להיזהר יותר.

רק עיוור גמור בליבו בעל אוטם הלב לא יראה את חסדי ה' עם העם השוכן בציון במציאות בה אנו נתונים. ההנהגה עם עם ישראל בארץ ישראל ובמדינת ישראל היא הנהגה שונה, הנהגה של חסד אלוקי. הדברים כרוכים זה בזה – זכינו ויש לנו משרד בריאות ומל"ל המגדירים את הגבולות היכן זוהי יראה ראויה והיכן מדובר ביראה שוטה. לפיכך הם מתירים אט אט את ההגבלות בהתאם לצרכים הנדרשים. זכינו וקימת פה הנהגה של מדינת ישראל, שהשיגה את העולם כולו בתחום ההתמודדות עם מגיפה זו, אך עדיין מאוד קשה לאמוד היכן להיזהר והיכן לשחרר. מבחינתנו ישנה לנו תשובה לדבר – הכללים המתפרסמים על ידי משרד הבריאות והמל"ל הינם לטובתנו, ולכן אנחנו בישיבה נוהגים לפיהם. מאידך גיסא, יש

²² עיין באר הגולה על שלחן ערוך חושן משפט, סימן תכו, אות צ: "נלע"ד הטעם שהזירה התורה על שמירת הנפש הוא מטעם שהקב"ה ברא את העולם בחסדו להטיב להנבראים שיכירו גדולתו ולעבוד עבודתו... והמסכן את עצמו כאלו מואס ברצון בוראו, ואינו רוצה לא בעבודתו ולא במתן שכרו, ואין לך זלזול אפקירותא יותר מזה".

²³ פסחים, דף ת, עמוד א

²⁴ בראשית, פרק ת, פסוק טז

²⁵ כתובות, דף ג, עמוד ב

מתגוררים בקפסולות, והנכנס ויוצא חייב לעשות מסכה כפי שנדרש בבית כנסת.

אכן, קיבלנו הקלה של הרשאה ליציאות מהשיבה תוך פיקוח של ראש השיבה. אני מבקש לעמוד על הדברים ולא לצאת החוצה מבלי לקבל ממני אישור. אין צורך להסתיר ממני ואני אף אינני דורש הסברים. עדיין לא עניתי בשלילה לאף מסרון שקיבלתי עם בקשה בעניין. אנו סומכים על הנמצאים כאן, הם כבר אנשים בוגרים, אלא שיש לעשות זאת בתיאום.

”וְקַדְשֵׁתֶם הַיּוֹם וּמָחָר”

כפי שפתחתי, הקב"ה נותן לנו כלים לעבודתו. ימים אלו, שלושת ימי הגבלה, הם ימים מיוחדים ועניינם הוא להרבות בלימוד התורה. בצעירותנו חונכנו בישיבה שבימים אלו יש להשתדל שלא לצאת כלל מחוץ לכותלי השיבה, וכן לקבל 'קבלות' והחלטות טובות. היום כבר קשה להגיד זאת, אולם מפני שעדיין ישנם שנוהגים כך אזכיר זאת: כמה מתאים בימים הללו לקבל 'קבלות' ולהוסיף בשעות לימוד בימים הללו. ניתן להוסיף 'סדר' רביעי, ואולי להקפיד יותר על ניצול מרבי של 'סדר' בוקר וצהרים. ניתן אף לערוך תענית דיבור או להתנזר מהפלאפון עד לאחר מתן תורה. בעניינים הללו בעבודת ה' כל אחד בוחר לעצמו במה הוא רוצה להתעלות יותר. זאת עבודת ה' הפרטית.

הבה נשתמש בכלי שהקב"ה הניח לפנינו באיסור היציאה מהקפסולות, שהוא ממש כעין הציווי: **”הַגְבִּיל אֶת הָהָר וְקַדְשֵׁתוֹ”**²⁶ שנאמר לאבותינו ביום זה. עבודת ה' הפרטית והציבורית – ישיבתית היא להשתדל לנצל את הימים הללו דווקא בעזרת ההגבלות והמחיצות שהקב"ה הורה לנו באמצעות המל"ל ומשרד הבריאות להניח, כדי שייתנו לנו את היכולת להתרומם יותר.

כך נרוויח משהו דבר נוסף נפלא מאוד. הגמרא מתארת שמתן תורה היה מתוך כפייה²⁷: **”וַיִּתְּצֵבוּ**

לרכוש אימון במערכת ולא לפרוץ גדר בטענה שאם לרב מותר גם לנו מותר. צריך להבין שאיננו מנהלים בחיפזון את מצב המשבר הזה. יש אף לדעת שהמערכת של השיבה מנהלת את השיבה בצורה נפלאה ועל כך מגיע לה שבח גדול.

ברצוני אף לבשר בשורה טובה – בעזרת ה' ובחסדי ה' עלינו נחל בשבוע הבא בפרויקט מיזוג חדרי הפנימייה, כפי שהבטחנו והקב"ה זיכה אותנו גם לקיים. הדבר יחייב היערכות, גם בהיבט ההתגוננות מהקורונה כי בשלב זה עוד לא בטלה הגזירה, ועל כן יידרשו הרבה תחכום וזהירות ביחס לכניסת העובדים לחדרים. אני מניח שמנהל השיבה והרב טוביה ייקבעו כראוי את הכללים כיצד יש להתנהג. אנו שואפים גם להתקדם, ולא לחדול מעשייה בשל חשש מהקורונה, שאיננו יודעים מתי היא תיעלם. ברצוננו להשלים את הפרויקט במהרה וליהנות כבר בקיץ זה מהמיזוג החדש, ובעזרת ה' יהיה פה נוח יותר כדי לסייע לנו בעבודת ה' יתברך.

”וַיִּתֵּן עַל פְּנֵי מִסּוּהָ”

בעניין המסכות – בתחילה הותר לנו לשהות ללא מסכות בתוך הקפסולה הקבועה רק בשעת לימוד עם החברותא. עם הזמן הוסרה גם הנחיה זו. הרוצה יכול להוסיף ולהישמר, אולם אין הכרח שהדבר אכן נדרש, שהלוא חובת השמירה נקבעת בהתאם להגבלות שמורה לנו משרד הבריאות והוא הקובע מה נכנס בגדר ההשתדלות הנצרכת.

שונה מכך היא 'קפסולת בית הכנסת' של האברכים והכללים בה אחרים. כל הנכנס לאזור הזה מחויב בחבישת מסכה, מאותה סיבה שבגינה אנו נוהגים במהירות תשעים קמ"ש ולא תשעים קמ"ש – כך קבע החוק שאלו הכללים, שבסופו של דבר נועדים לעזור לנו. על כן אני מבקש שכל האברכים וכל הנכנסים לקפסולה זו יעטו מסכות.

הדברים נוגעים אף לר"מים. שעות רבות הושקעו בכך שנוכל לקבל היתר לכך שהר"מים יוכלו לשהות בתוך הקפסולות. התאמצנו מאוד לשם כך. יחד עם זאת, הר"מים שנמצאים בקפסולות מחויבים בחבישת מסכות, שהרי הם אינם

²⁶ שמות, שם, פסוק כג

²⁷ שבת, דף פת, עמוד א

להראות את חסדו הגדול על עם ישראל השוכן בארץ ישראל. אם יהודי התפוצות יתבוננו ויבינו הם ינהרו יותר ויותר אל הארץ בה עיני ה' צופיות ונוהג בה בחסדו הגדול.

השיחה נערכה 18 יולי אהרן אלוני

בְּתַחֲתֵית הָהָר' – אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית". אולם, בימי אחשוורוש "הדור קיבלוה" מרצון. אנו מצויים למרגלות הר סיני. אף עלינו כפו – הקב"ה באמצעות המל"ל ומשרד הבריאות – הר כגיגית, כלומר כפו עלינו קפסולות. עלינו לנצל את ההגבלות האלה לטובת עבודת ה' בימים הגדולים הללו עד לפרוס חג השבועות.

ברצוני לתת עצה טובה – אכן מותר לצאת באישור ואיש לא יאסור על המבקש אישור לצאת, אולם אני מודיע מראש ברבים ופונה לכל אחד ואחד מבני החבורה: לא כדאי לך לצאת מבית המדרש, הדבר משול לעזיבת הר סיני. מי רוצה לעזוב את הר סיני עכשיו ולפנות לעניינים של מה בכך?

בשנה רגילה בית המדרש עמוס בליל חג השבועות, אך נראה שהשנה המצב יהי שונה. לומדי הקפסולות יוותרו בקפסולותיהם ואילו בקפסולת בית הכנסת תותר כניסה לחמישים איש שירשמו מראש כאשר הם עטויים במסכות. כך הקב"ה חפץ שנעבדהו בשנה הזו. כמובן שהשיבה תשתדל במיטב כוחה שחג השבועות יעבור גם במתכונת הזו בצורה הנעימה ביותר.

בעזרת ה' יתקיים פה מתן תורה מיוחד – מתן תורה בקפסולות תש"פ! אני מקווה שבשנה הבאה הבורא יחוס עלינו ולא נצטרך להמשיך לשהות בקפסולות.

יהי רצון שנזכה לקבלת תורה גדולה בישיבה מתוך גדלות הנפש של "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכֶּת פְּהִינִים וְגוֹי קָדוֹשׁ" יחד עם עבודת ה' פרטית וישיבתית בהדרכת הר"מים שליט"א. הן תלוונה בתפילות גדולות שנצליח לקבל את האורות הגדולים המונחים כעת בחלל העולם ויחולו עלינו בזמן מתן תורתנו.

לוואי ויהיה זה לנחת לריבוננו של עולם בראותו את בניו מתאמצים כל כך על מנת שיוכלו להגות בתורתו, ומוכנים להסתגר מתוך בחירה חופשית. ריבוננו של עולם, ראה והביטה את עמך הנפלא! תהיה זו זכות לכל עם ישראל לבטל מעלינו כל גזירה קשה, על הפרט ועל הכלל, והקב"ה ימשיך

